

Projecte sobre parentalitat i marentalitat positiva

Parenting and positive parenting project

**Treball de Final de Màster en
Intervenció i Mediació Familiar**

Universitat Jaume I

Curs: 2019 – 2020

Alumna: Ainhoa Jareño Garcia

Professor: Jordi Sanahuja Miralles

És de molta importància formar a la societat en parentalitat i marentalitat positiva, amb la fi que els pares, mares i/o figures educatives puguin aplicar una adequada educació en el context familiar, desenvolupant les seues pròpies competències parentals/marentals o adquirint noves. Amb l'objectiu de que els i les menors es desenvolupen com a individus conscients i sense carències afectives.

El present projecte de programa, presenta un model d'aplicació en educació de parentalitat/marentalitat positiva. A més, ho focalitza seguint els suggeriments de la Recomanació (2006)¹⁹ sobre Polítiques de Recolzament al Desenvolupament d'una Parentalitat Positiva, dictada pel Comité de Ministres dels Estats Membres de la Unió Europea. És a dir, enfocant-t'ho en distingir i indicar quin tipus d'afecció i d'estil educatiu és el més òptim per aplicar una educació responsable i conscient, a més de proporcionar alternatives a l'educació tradicional. Com també, aplicar aquesta, de manera presencial i pràctica, per a que els pares i mares i/o figures educatives, realitzen un treball personal a través d'una intervenció grupal per la maduració de competències emocionals, educatives i parentals/marentals.

Paraules clau:

Parentalitat positiva, marentalitat positiva, educació, afecció, família, formació, comunicació assertiva.

It is very important to train society in parenting and positive parenting, so that parents and / or educational figures can apply appropriate education in the family context, developing their own parenting skills or acquiring new ones. With the aim that children develop as conscious individuals without emotional deficiencies. This program project presents an application model in positive parenting / parenting education. In addition, it focuses on the suggestions of Recommendation (2006) 19 on Policies to Support the Development of Positive Parenting, issued by the Committee of Ministers of the Member States of the European Union. That is, focusing on distinguishing and indicating what kind of affection and educational style is best for applying responsible and conscious education, as well as providing alternatives to traditional education. As well as applying

this, in person and in a practical way, so that parents and / or educational figures, carry out personal work through a group intervention for the maturation of emotional, educational and parental / parenting skills.

Keywords:

Positive parenting, positive parenting, education, affection, family, training, assertive communication.

Índex:

1- Introducció	5
2- Marc teòric: Característiques de la parentalitat i marentalitat positiva	
• Importància del context familiar en l'educació dels i les menors: Parentalitat i marentalitat positiva.....	6
• La importància de l'afecció en l'educació i els estils educatius.....	9
• Alternatives a l'educació tradicional.....	12
3- Metodologia	
• Objectius del programa i contingut que es va a treballar.....	15
• Persones destinatàries.....	16
• Criteris d'aprenentatge del programa.....	17
• Indicadors avaluatius del programa.....	19
• Comparació de tres projectes actuals d'educació parental/marental.....	20
• Programa d'intervenció en parentalitat i marentalitat positiva.....	26
4- Conclusions	30
5- Bibliografia	32
6- Annexes	
• Annex 1.....	35
• Annex 2.....	35
• Annex 3.....	37
• Annex 4.....	39
• Annex 5.....	40
• Annex 6.....	41
• Annex 7.....	42
• Annex 8.....	44
• Annex 9.....	44
• Annex 10.....	46
• Annex 11.....	47
• Annex 12.....	47
• Annex 13.....	49
• Annex 14.....	50

1- Introducció

El present projecte planteja un programa destinat a que, els pares i mares o la figura educativa existent, desenvolupen les seues competències parentals i/o marentals a més, d'adquirir i aprendre noves habilitats per cobrir les necessitats dels i les menors a càrrec, sempre ajustant-se a la parentalitat i marentalitat positiva. Com bé anomenen Trivette y Dunst (2005) ja que:

L'educació parental i marental, cerca l'afavoriment i el reforçament de les habilitats existents en els progenitors i progenitores i promoure el desenvolupament de noves competències amb el fi de que els pares i mares adquirisquen els coneixements i habilitats necessàries, per complir amb les seues responsabilitats cap als fills/es i aportar-los/es experiències i oportunitats que milloren el seu aprenentatge i desenvolupament.

Aquest projecte de programa, també es centra amb el desenvolupament personal a nivell individual com a persones adultes, línia molt important com bé ho reforça Rodrigo, Máiquez i Martín (2010). S'ha de contemplar tant el desenvolupament personal dels pares i mares, com el fonament de les seues competències parentals i marentals. És a dir, aconseguir que els progenitors i/o progenitores puguen enriquir tant el seu rol personal d'adult/a com el de la figura de pare/mare i/o tutor/a convertint-se en agents actius, resolutius, satisfets i amb capacitat de control de les seues pròpies vides.

L'acompliment positiu del rol parental i marental, és definit en les Recomanacions del Consell d'Europa com:

El conjunt de conductes parentals i marentals que promouen el benestar dels i les menors i el seu desenvolupament integral des d'una perspectiva de fer cura, afecte, protecció, enriquiment i seguretat personal, de no violència, que proporciona reconeixement personal i pautes educatives i inclou l'establiment de límits per promoure el seu complet desenvolupament, el sentiment de control de la seua pròpia vida i puguen aconseguir els millors assoliments tant en l'àmbit familiar com acadèmic, amb les amistats i en l'entorn social i comunitari.

És per això que el projecte de programa que es presenta, s'ha centrat en aquestes vessants per així proporcionar un enriquiment a les figures educatives dels i de les menors per a

que aquests i aquestes, puguen créixer amb vincles afectius segurs i desenvolupar-se adequadament durant el transcurs de la seua vida.

2- Marc teòric: Característiques de la parentalitat i marentalitat positiva

- **Importància del context familiar en l'educació dels i les menors: Parentalitat i marentalitat positiva**

Segons la Organització sense ànim de lucre Save The Children:

La Convenció sobre els drets del i de la menor de Nacions Unides reconeix a les famílies com un grup fonamental de la societat i el mitjà idoni pel creixement de xiquets i xiquetes. Créixer en un entorn familiar que els proporcione seguretat, amor i comprensió és la millor manera d'assegurar el ple desenvolupament físic, emocional i social.

És necessari potenciar una visió positiva de les famílies i emfatitzar la importància del rol parental i marental (Kumpfer y Alvarado, 2003). A més, cada vegada es donen més canvis socials i per tant s'observen distintes dinàmiques de convivència dins del context familiar, és per això que els països de la Unió Europea (Castelli, Mendel i Ravn, 2003; Georgiou, 1996; Martínez – Gonzalez, Pérez Herrero i Rodríguez Ruiz, 2005; Pthiaka i Symeonidou, 2007) es troben plantejant-se la necessitat de donar resposta i recolzament familiar, per a que les famílies s'adapten als nous canvis socials i puguen aplicar una educació positiva als i a les seus/es fills/es.

La Recomanació (2006)¹⁹ sobre Polítiques de Recolzament al Desenvolupament d'una Parentalitat Positiva, dictada pel Comité de Ministres dels Estats Membres de la Unió Europea (Consell d'Europa, 2006) recull, suggeriments d'actuació per a la seua aplicació i adaptació a les necessitats de cada país. (García Bacete, Vaquer Chiva i Gomis Bru, 2010). Aquesta recomanació fa referència:

Al rol fonamental que exerceixen els pares i mares i a la conveniència d'escoltar i analitzar les seues necessitats i demandes i de recolzar a les famílies per a que puguen desenvolupar adequadament i positivament el seu rol parental i marental.

Son moltes autores i autors que parlen sobre la importància de la parentalitat i marentalitat positiva i en conseqüència de la socialització primària, que té lloc en el context familiar.

Segons Sallés i Ger (2011) “la parentalitat i marentalitat no depèn de l’estructura o composició familiar, sinó que té que veure amb les actituds i la manera d’interaccionar en les relacions paterno/materno-filiars”. Muñoz (2005), des d’un punt evolutiu-educatiu, concreta les funcions que deuen de tenir els pares i mares a l’hora d’educar als fills i filles:

- Assegurar la seua supervivència i el seu creixement sa.
 - Aportar un clima afectiu i de recolzament emocional, necessaris per a que es desenvolupen psicològicament de manera sana.
 - Aportar-los/es estimulació que els dote de capacitat per relacionar-se de manera competent amb el seu entorn físic i social.
 - Prendre decisions respecte a l’apertura cap a altres contextos educatius que compartiran amb la família la tasca educativa i socialitzadora del i de la menor.
- Entre tots els contextos destaca especialment l’escola.

Es poden distingir dues maneres de parentalitat i marentalitat, Barudy (2005), la parentalitat i marentalitat biològica, que té que veure amb la procreació, i la parentalitat i marentalitat social on entrarien les capacitats per fer cura, protegir, educar i socialitzar als fills i/o filles. La capacitat d’exercir aquest segon tipus, s’adquireix principalment en les famílies d’origen dels i les progenitors/es, és a dir amb les relacions formades en els respectius nuclis familiars i és aleshores quan s’aprenen les competències parentals i marentals.

Segons Sallés i Ger (2011) afirmen:

Les competències parentals i marentals formen part doncs, de la parentalitat i marentalitat social. En alguns casos preval encara la creença de que els i les progenitores pel fet d’haver concebut als i a les seus/es fills/es seran capaços de proporcionar-los/es les atencions necessàries, però en realitat trobem pares y mares biològics/ques que per diferents motius (per les seues històries de vida, o pels contextos socials, familiars i/o econòmics que viuen) no tenen la capacitat necessària per assegurar la criança, el desenvolupament i el benestar dels i de les seues filles.

En la mateixa línia de parentalitat i marentalitat social, Barudy y Dantagnan (2010), agrupen en cinc blocs les necessitats que han de cobrir els i les mares o figures educadores per poder exercir una parentalitat i marentalitat competent. Aquests són:

- **Cobrir les necessitats nutritives, d'afecte, de cura i d'estimulació.** És a dir, a banda de garantir la correcta alimentació per assegurar el seu creixement i previndre la desnutrició, també han d'aportar experiències sensorials, emocionals i afectives que els permeten construir un vincle segur i percebre, al mateix temps, el món familiar i social com un espai segur.
- **Garantir i cobrir les necessitats educatives.** El tipus d'educació que reba un/a menor determina el tipus d'accés al seu món social y, en conseqüència, a les seues possibilitats de pertànyer a una o altra xarxa social. L'educació d'un/a menor, depèn dels processos relacionals, especialment del tipus de vinculació emocional entre progenitors i/o progenitores amb fills i/o filles. Els models educatius, deuen contemplar com a mínim: afecte, comunicació, recolzament en els processos de desenvolupament i les exigències de la maduresa i control emocional.
- **Cobrir les necessitats socialitzadores.** La formació de les identitats dels i les menors, depèn de les opinions que tinguen les seues figures educadores. És per això que, el que pensen, senten, facen i manifesten els pares i mares, tindrà un gran impacte en la manera de concebre's a si mateix. Per aquest motiu, és competència dels pares i mares de contribuir a la formació positiva de l'autoconcepte i d'una alta autoestima.
- **Assegurar les necessitats de protecció.** Les figures educatives han de protegir als i a les menors de contextos externs on puguen ser ferits directament o alterar el seu procés de maduració, creixement i desenvolupament. Com també dels riscos derivats del seu propi creixement i desenvolupament.
- **Proporcionar resiliència.** Els pares i mares han de proporcionar capacitats per fer front a experiències i desafiaments, mantenint un procés de desenvolupament sa. Les funcions parentals i marentals competents permeten l'estructuració de contextos sans, on els i les menors son subjectes actius, creatius i experimentadors/es de la realitat des de les capacitats que els i les menors van formant.

Com bé s'ha anomenat, la socialització primària en la família és clau per la formació de futurs adults i adultes responsables en la societat. Aquesta socialització s'aconsegueix, com bé diu la ONG Save the Children (2012), "exercint una parentalitat positiva i

responsable, basada en els drets dels i les menors”. Aquesta ONG, defineix la parentalitat i marentalitat positiva basant-se en tres condicions:

- Conèixer i entendre als i les menors. Com senten, pensen i reaccionen segons l’etapa del seu desenvolupament.
- Oferir seguretat i estabilitat. Els xiquets i xiquetes tenen que confiar amb els seus pares i mares, sentir-se protegits/des i guiats/des.
- Optar per la resolució dels problemes de manera positiva. Sense recórrer a castics físics i humiliants.

D’acord amb Daly (2007), la parentalitat i marentalitat positiva es sustenta en una sèrie de principis:

- Vincles afectius càlids, protectors i estables per a que els i les menors es senten no sols acceptats sinó volguts/des.
- Entorn estructurat que servisca de guia i supervisió per a que els i les menors adquerisquen normes i valors.
- Estimulació i recolzament d’aprenentatge per fomentar la seua motivació i el desenvolupament de les seues capacitats.
- Reconeixement i interès pels seus fills i/o filles.
- Capacitació dels i les menors, potenciant la seua percepció de que son competents i actius i actives.
- Educació sense violència, tant física com psicològica.

- **La importància de l’afecció en l’educació i els estils educatius**

Com bé s’ha anomenat en l’anterior punt, és de gran importància els vincles afectius i la seguretat en el context familiar que es proporciona als fills i/o filles, per a que aquests i aquestes es desenvolupen adequadament.

Segons López i Ortiz (1999):

En el nucli familiar s’estableixen des de molt prompte relacions interpersonals molt profundes i estables. Per als fills i/o filles, el vincle emocional més important, al

menys en la primera infància, és el vincle d'afecció¹ que el/la menor estableix amb una o varies persones del sistema familiar, principalment amb els pares i mares. L'afecció té una funció adaptativa, tant pel menor com pels i per les mares i el context familiar en conjunt, així com per a la supervivència de l'espècie. A més, aquest vincle permet desenvolupar un sentiment bàsic de confiança i seguretat en la relació tal que el i/o la menor es senta tranquil i/o tranquil·la per aventurar-se a explorar l'entorn, així com per afrontar les separacions breus dels seus i/o seues pares i mares, constituint a més, un prototip o un model intern de relacions que guiarà les relacions socials i afectives posteriors.

En 1970, Mary Ainsworth (1970) va continuar amb l'estudi que va iniciar Bowlby aplicant-ho empíricament i classificant els tipus d'afeccions que existeixen en dos blocs, afecció segur i afecció insegur, tenint aquest últim tres subtipus: afecció ambivalent, afecció evitatiu i afecció desorganitzat.

Centrant-nos en l'afecció segur, que és el que més podrà proporcionar un adequat desenvolupament psicològic, emocional i afectiu del i i/o la menor, López (2009) explica que, aquest vincle té tres components bàsics:

- Construcció mental que realitza el/la menor, és a dir, coneixement de la relació de pertinença (“són els meus pares/mares”) i amor incondicional (“no em fallaran”). Representació de la relació, de les figures d'afecció i de sí mateix, així com la representació que creu tenir els i les cuidadors/es d'ell/a.
- Unió afectiva, és a dir, sentiments estables positius associats a les figures d'afecció (alegria i benestar amb la seua presència, ansietat en la seua absència no atesa i tendresa i empatia cap als cuidadors/es)
- Sistema de conductes d'afecció. Tot un sistema orientat a mantenir la proximitat o accessibilitat, la interacció privilegiada de contacte i comunicació íntima, l'exploració amb basa segura, el refugi en les dificultats, el consol emocional dels i les cuidadors/es, entre altres.

Segons Sánchez (2011) l'origen de l'afecció segura:

¹ Remuntant-nos a 1969, John Bowlby va aportar la teoria de l'afecció, on anomenava que els éssers humans tenim la tendència només naixem a establir un vincle d'afecció. Per arribar a establir aquest vincle, és necessari que existisca una interacció entre el nounat i la mare o el/la cuidador/a principal.

Es troba en l'èxit de la interacció entre els i/o les cuidadores i el/la menor, en la intimitat aconseguida, en la disponibilitat i accessibilitat dels i/o de les cuidadores, en la resposta ràpida, afectiva i eficaç a les demandes del o de la menor i en la coherència de les relacions. És així com, aprenen a sentir-se segurs/es i volguts/des, confiar amb els i les demés i saber-se valuosos.

Però, com bé anomena Muñoz (2005):

A més de vetlar pel benestar físic i emocional de xiquets i xiquetes, la tasca de ser pare i/o mare, comporta la intervenció educativa per modelar, des de edats molt primerenques, el tipus de conductes i actituds que es consideren adequades per a que el desenvolupament personal i social dels menors s'adapte a les normes i valors de l'entorn social i cultural pròxim, el que s'ha anomenat estratègies de socialització. Aquesta missió, comença una vegada s'ha establert les relacions afectives o vincles d'afecció entre pares/mares i/o fills/es.

És per això, la importància que té el establir un vincle d'afecció segur i a partir d'aquest vincle, assolir un adequat estil educatiu per atorgar un bon desenvolupament psicològic, afectiu, emocional i social.

L'autora Diana Baumrind, pionera en els estudis dels estils parentals de socialització, a través de les seves investigacions, va demostrar que en els contextos familiars on es presta atenció, afecte i comunicació però també s'exigeix certs nivells de control i exigències, es fomenta en els i les menors maduresa i competència. Aquests nivells, demostra Baumrind, que no s'aconsegueixen amb disciplina, càstigs o restriccions i protecció excessiva, sinó que s'ha de cercar l'equilibri entre atenció, afecte, control i exigències, però sempre establint un vincle afectiu fort entre pares/mares i fills i/o filles.

Maccoby i Martin (1983) van realitzar una revisió de les diverses tipologies d'estils de socialització en el context familiar. Tots aquests estils, tenien en comú dos dimensions: afecte i comunicació entre pares/mares fills i/o filles i el control i les exigències que es manifesten en aquestes relacions. Es per això que, aquests autors, van realitzar les possibles combinacions donant lloc a quatre estils educatius: democràtic, autoritari, permissiu o negligent.

Fent referència al que anomena Baumind, anteriorment explicat, l'estil que més equilibrat té les vessants importants que deuen establir els pares/mares (atenció, afecte, control i exigències) en les relacions afectives entre els seus/es fills i/o filles, és el democràtic.

Baumind (1971), comenta que en l'estil democràtic:

El mostrar afecte al menut i ser sensible a les seues necessitats es combinen amb una certa fermesa en el manteniment de les normes i principis que s'estableixen raonadament amb el/la menor. Els/les menors gaudeixen d'un bon marge de llibertat i les normes existents, clares, adaptades a les seues possibilitats i consistents, es justifiquen front a ells/es, és a dir, s'utilitza la disciplina inductiva, pel que les normes poden canviar si hi ha raons per això. Les persones adultes, fomenten la independència dels i de les menors, esperen i exigeixen cooperació i respecte de les normes i utilitzen molt el raonament i la reflexió sobre les conseqüències que pel mateix menor o pels demés poden tindre determinats comportaments.

- **Alternatives a l'educació tradicional**

A partir dels distints estudis del tipus d'afecció i de l'estil educatiu que es deuria aplicar en el context familiar per a un bon desenvolupament dels i de les menors, anteriorment explicats, distints autors i autores aconsellen tècniques i pautes educatives per poder modificar les actuals aplicades o per establir-ne noves.

Dins de l'estil democràtic, la tècnica que s'utilitza és la centrada en la inducció, on s'inclou pràctiques per dirigir l'atenció del o de la menor cap a l'errada que la seua conducta ha provocat mitjançant el raonament.

És per això, que tenir una bona comunicació entre els pares/mares i fills i/o filles és imprescindible per a construir un vincle afectiu fort i sa. A més, per arribar a un consens en una negociació, per a que les dos parts es troben satisfetes.

En aquesta línia, el psicòleg Marshall B. Rosenberg, amb gran experiència en mediació y resolució de conflictes, defensa el model de la Comunicació No Violenta (CNV), on emfatitza la importància d'expressar sentiments, necessitats o peticions a qualsevol persona, evitant el llenguatge avaluatiu de l'interlocutor/a. D'aquesta manera, facilita l'objectiu de la negociació o raonament, a més de formar un vincle fort i afectiu.

Marshall B. Rosenberg (1972 – 2000), comenta que per arribar a formar un vincle fort i afectiu, hem d'enfocar la nostra consciència sobre quatre àrees del model CNV. Aquestes quatre àrees són:

Observació (del que està passant en el present sense judicis), Sentiment (comunicar el que sentim, la emoció), Necessitats (comunicar quines necessitats tens en eixe moment relacionades amb la emoció que sents) i Petició (molt específica, es refereix al que volem de l'altra persona, allò que enriquirà la relació).

Ens trobem en una societat, on no ens han educat per a comunicar-nos assertivament amb l'objectiu de tenir unes relacions saludables. Sinó al contrari, es pensava o es pensa, que utilitzant la violència física o aplicant una relació de poder (violència psicològica), es poden aconseguir els objectius personals en les relacions sentimentals o quotidianes. Concretament en els contextos familiars, l'estil educatiu més aplicat fins aleshores és l'autoritari, on el o la menor no té vot ni participació en la família rebent violència psicològica i física.

En relació a la violència física, la Convenció de Nacions Unides sobre els Drets del Xiquet (2006)¹⁹, diu que:

El càstig corporal contravé els drets humans del o de la menor i constitueix un atropellament a la seua dignitat i integritat física. El càstig corporal no deu permetre's en Europa segons el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i Llibertats Fonamentals, la Carta Social Europea Revisada (article 17) i la Convenció de Nacions Unides sobre els Drets del xiquet.

També continua dient que, “els efectes negatius del càstig corporal poden resultar físicament perillosos per al o la menor, tenint conseqüències, fonamentalment a nivell psicològic, que poden durar tota la vida”.

Això no significa que s'haja d'aplicar l'estil educatiu permissiu, sinó que s'ha de cercar distintes pautes i alternatives a la violència física i psicològica, ja que es humiliant i ineficaç pel o per la menor. La parentalitat i marentalitat positiva, no utilitza violència i s'assegura que es resolguen els conflictes i es respecten les regles de comportament en el context familiar.

Segons la ONG Save The Children (2012), en l'educació on implanten un sistema de premis i càstigs:

Reflexa la falta de coneixement dels menors, de la seua evolució i desenvolupament i de les seues capacitats i emocions. Com també el resultat de prepotència front els i les menors, falta de respecte i empatia i carència d'habilitats o ferramentes per part del o de la adult/a.

En la mateixa línia, Rosengerg (2005) comenta que els pares i mares pensen que per rebre una bona educació cal recórrer al càstig però també als premis. “Però en els dos casos es tracta d'exercir poder sobre els i les menors” i el que es pretén en la parentalitat i marentalitat positiva és, practicar el poder personal com a pares i mares, junt amb els i les menors. És a dir:

Intentar exercir la influència dels i les progenitors/es sense amenaces als demés amb fer-li'ls sofrir sinó fan el que els pares i mares, ni prometre que rebran un premi o recompensa si ho fan. Es tracta d'un poder basat en la confiança i el respecte mutu, necessari per a que les persones s'obliguen a escoltar i a aprendre les unes de les altres i col·laboren voluntàriament, mogudes per un desig de contribuir al benestar de l'altre/a, en lloc de fer-ho motivades per por al càstig o per l'esperança d'obtenir un premi o recompensa.

Save The Children (2012), com molts altres organismes i institucions oficials dedicades a la família o a menors, ens mostren un camí alternatiu dins de la parentalitat i marentalitat positiva, és a dir, alternatives per:

Comprendre que els i les menors son persones singulars, amb qualitats pròpies, distintes a les dels adults/es. Respectar el seu ritme, el seu procés evolutiu i actuar amb conseqüència, proporcionant amor, seguretat i autoestima, i guiant-los/es amb normes i límits, són la base d'aquesta proposta d'educació.

Com bé s'ha explicat abans, el més convenient és fer-lo partícip al o a la menor dins del context familiar, per a un bon desenvolupament psicològic i emocional. A partir dels 5/6 anys, ja es pot negociar amb els i les menors, el que anomena Save The Children és:

Fer-los participar en l'establiment de normes i límits estimula la capacitat de decisió dels i les menors, els fa sentir-se importants i facilita el seu desenvolupament social i el sentit de la responsabilitat”. Com també és convenient el “reconèixer els seus valors i actituds positives, que es disculpen els i les progenitors/es si han comès una errada, jugar amb ells i/o elles i demostrar contínuament afecte obertament.

Guerrero (2018) posa en èmfasi la importància que hi ha en que els i les menors mantinguin un equilibri emocional, és a dir, que sàpiguen identificar les emocions que senten per poder ser coherents amb les seues necessitats, per poder demanar-les als pares i mares, i actuacions posteriors, no actuar de manera automàtica arrastrats per la emoció i sentir frustració en conseqüència.

Concretament, anomena que s'ha d'aconseguir, com a pares i mares, que els fills i/o filles senten un equilibri en quatre elements: en les sensacions, en les emocions, en els pensaments i en les accions. Ja que, això farà que els i les menors es troben connectats a ells i elles mateix i sàpiguen en qualsevol moments què és el que realment necessiten i ho puguin demanar als seus progenitors/es sense ser rebutjats, fent que tinguen un bon autoconcepte i alta autoestima².

3- Metodologia

- **Objectius del programa i contingut que es va a treballar**

El present programa contempla distints objectius, seguint alguns principis de neuroeducació. Per una banda es troben els destinats a que, els pares i mares o la figura educativa existent, desenvolupen les seues competències parentals i/o marentals a més, d'adquirir i aprendre noves habilitats per cobrir les necessitats dels i les menors a càrrec, sempre ajustant-se a la paretalitat i marentalitat positiva. Aquests són els següents:

- Establir vincles afectius càlids, protectors i estables per a que els i les menors es senten no sols acceptats sinó estimats/des.
- Garantir un entorn estructurat que servisca de guia i supervisió per a que els i les menors adquirisquen normes i valors.
- Aplicar una estimulació i recolzament d'aprenentatge per fomentar la seua motivació i resiliència, a més del desenvolupament de les seues capacitats.
- Potenciar la percepció dels i les menors de que son competents i actius/ves.

² Amb el suport de les teories esmentades amb anterioritat, s'ha creat un programa de formació i intervenció per a mares/pares i/o figures educatives en el context familiar, que a continuació s'explicarà.

- Proporcionar un espai segur on existisca una cohesió familiar, amb una comunicació plena d'estima i comprensió.

D'altra banda, també contempla objectius pel desenvolupament personal a nivell individual com a persones adultes ja que, si aquestes no aprenen com gestionar correctament les seues emocions, no hi seran capaços ni capaces de poder transmetre les seues competències parentals i marentals. A més, així podran transmetre també als i les menors el com realitzar una adequada gestió emocional. És per això que serà necessari aprendre els següents objectius:

- Conèixer i identificar les pròpies emocions.
- Ser conscient de les mateixes en el moment present i identificar el pensament.
- Actuar de manera coherent amb les emocions experimentades.
- L'assertivitat, aplicar la CNV i l'empatia a un/a mateix i a les altres persones.
- Auto-conèixer-se connectant amb les pròpies qualitats i potencial amb el fi de tindre una adequada autoestima.

- **Persones destinatàries**

El programa en qüestió, es troba plantejat per a no realitzar una discriminació a cap sector poblacional. És a dir, les persones destinatàries que poden acudir al programa d'aquest, són aquelles que tinguen o vagen a tenir menors a càrrec, bé per descendència directa, per ser família acollidora dintre de la família extensa o no, com també família adoptant. No sent d'importància el tindre en el present els i/o les menors ja que, aquelles famílies o persones que vagen a tindre la responsabilitat de proporcionar una educació positiva, podran adquirir o actualitzar les seues destreses com a progenitors/es o tutors/es de la millor manera possible.

Tampoc es tindrà en compte el rang d'edat que hi tinguen els i/o les menors, encara que això no significa que es realitzarà el programa agrupant a pares/mares o figures educatives sense seguir aquest criteri, sinó que s'organitzarà de manera que es pugui atendre a tots els grups de pares i mares o figures educatives que tinguen menors a càrrec o vagen a tindre.

A més, si existiren famílies que necessitaren una intervenció més individual, es realitzaria un apropament més personalitzat, si així ho requeriren els i/o les professionals que segueixen en intervenció a aquestes famílies.

No es restringirà a cap família pel seu origen, és a dir, es podrà aplicar el present programa a tota família independentment del seu origen i dels motius pels quals necessiten o vulguen acudir als diferents tallers.

Aquest programa, es pot dur a terme en diferents sectors ja siga en Serveis Socials Generals o Específics, escoles, Associacions de Pares i Mares d'Alumnes, escoletes, Hospitals, Centres de Salut, ONGs, Centres de Dia, Serveis d'Orientació Familiar, associacions de veïns, associacions de criança, entre altres.

- **Criteris d'aprenentatge del programa**

Per aconseguir els anteriors objectius anomenats, tant els destinats per adquirir noves competències parentals/marentals i per a actualitzar les pròpies, com per a desenvolupar-se personalment, el programa presentat, es reproduirà basant-se en uns criteris educatius recolzats per la FEMP amb el fi de cobrir les necessitats afectives i emocionals de tots els membres familiars. Aquests són els següents:

- **DINÀMIC i EXPERIÈNCIAL**: El que es tracta amb aquest criteri es rescatar i fer visible el saber, com a pares i/o mares o figura educativa, tenen per exercir una educació positiva. Segons Rodrigo, Máiquez i Martín (2010), en els tallers educatius de pares i mares, ens trobem amb progenitors/es experimentats/des que enriqueixen baix noves perspectives les seues visions de la realitat familiar i la seua manera de procedir. Requereix doncs, enfortir la saviesa amb el contrast d'altres models, fins el creixement i assaig en la vida real dels propis recursos personals, per operar i redirigir la manera en la que es viu l'exercici de la parentalitat i/o marentalitat. Amb l'objectiu d'aconseguir la fortalesa personal mitjançant una percepció de control sobre el propi comportament i sobre les circumstàncies de les seues vides ací i ara, elaborant metes educatives i vitals en un present i pròxim futur. Res paregut a les xerrades que propicien un procés passiu d'adquisició de fórmules basades en models "ideals".

- GRUPAL: Aquest criteri tracta que de certa manera, el recurs siga estable i que es beneficien un bon nombre de famílies per millorar les seues competències i capacitats. Son en definitiva, intervencions psicosocials que s'emmarquen en l'àmbit comunitari. Les principals característiques d'aquesta intervenció son segons Rodrigo, Máiquez i Martín (2010), recolzats per FEMP, les següents:
 - Proporcionen un escenari sociocultural on s'intercanvia experiències, la negociació i el consens.
 - Potencia el respecte i l'acceptació de diversos punts de vista.
 - Possibilita la responsabilitat compartida i la distribució de rols.
 - Millora la relació entre professionals i famílies per potenciar una estructura més horitzontal en la relació.
 - Disminueix la resistència al canvi ja que, aquest és més possible amb l'ajuda dels demés participants.
 - Reforça l'aparició d'objectius grupals comuns.
 - Fomenta la motivació intrínseca cap a les activitats.
 - Es converteix en font d'intercanvi de recolzament pels que participen.
 - Proporciona una experiència d'integració social en una xicoteta comunitat.

A més, fer ús d'aquest criteri és més efectiu, econòmic i solen ser els preferits pels usuaris i/o usuàries ja que, contenen un component de recolzament per part d'altres pares i mares que els fa sentir-se valorats/des i compresos/es. (APA, 2009). Tot i això, si existira alguna família que necessitara una intervenció més personalitzada, es podria complementar amb atenció domiciliària, on s'intentaria adequar l'ajuda amb les peculiaritats de la família en qüestió.

- EQUITATIUS: Aquest criteri és de gran importància ja que, existeix molta diversitat familiar i rols parentals i/o marentals en l'actual societat. Amb aquest criteri el que es vol intentar és evitar el model tradicional de família, introduint els actuals models familiars, diversos i culturals. Com també fomentar una igualtat entre gèneres i benestar social a la comunitat, tenint en compte els drets dels distints col·lectius més vulnerables, adaptant-los sempre als dels i de les menors.

- **Indicadors avaluatius del programa**

Per comprovar que el programa compleix els seus objectius, a més de corroborar que els criteris escollits són els adequats, es necessari avaluar aquest a mesura que es troba en realització. És per això que el present, compta amb uns criteris avaluatius on s'aplicaran en tres espais temporals:

- Inici del programa: Per comprovar els coneixements que ja contenen dels temes que es van a tractar durant els tallers. Com també per observar les reflexions que es realitzen a la seua pròpia persona i a la figura exercida com a pare/mare o figura educativa. A més, d'esbrinar les expectatives d'aprenentatge dels tallers i les necessitats dels i de les participants.
- Durant el programa: Amb l'objectiu d'avaluar el procés i l'efectivitat d'aquest, és a dir, comprovar que les dinàmiques i les explicacions realitzades durant els tallers, s'ajusten a les persones assistents. I si és el cas, modificar o adaptar el procés per a cobrir les distintes necessitats aparents. Com també, el comprovar la motivació de les persones al acudir de manera continuada al programa.
- Final del programa: Per esbrinar si el programa ha complert amb les expectatives de les persones, a més de cobrir les necessitats dels i de les assistents. D'altra banda, corroborar que els pares/mares o persona educativa, hagen adquirit noves habilitats parentals i/o marentals i desenvolupat les pròpies.

A continuació es mostraran reflectits els indicadors en concret, per a una millor visualització:

Inici del programa	Durant el programa	Final del programa
<ul style="list-style-type: none"> • Qüestionari dels coneixements previs a tractar durant els tallers. • Qüestionari per esbrinar les expectatives i les necessitats dels i de les participants. • Xicoteta reflexió d'un o d'una mateix, mitjançant 	<ul style="list-style-type: none"> • Nombre de participants en cada sessió. • Recollir comentaris dels i de les participants durant els tallers per incloure alguns suggeriments, i si és el cas modificar el programa per cobrir les 	<ul style="list-style-type: none"> • Valoració personal o grupal, per escrit, del programa. • Qüestionari per esbrinar si el programa ha cobert les expectatives personals, a més de cobrir les seues necessitats. Com també

<p>un breu qüestionari amb preguntes obertes, per descobrir l'autoconcepte personal previ a la realització del programa i sobre la seua figura educativa.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Comprovar quantes persones es comprometen a vindre. 	<p>necessitats dels i de les persones.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Xicoteta valoració personal de cada sessió, per veure què han après. ● Comprovar quantes persones es troben compromeses. 	<p>el descobrir què és el que han après.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Comprovar quantes persones s'han compromès.
---	--	--

Font pròpia

- **Comparació de tres projectes actuals d'educació parental/marental**

Des del 2010 amb la proposta per la configuració d'un model actualitzat de Serveis Socials, la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP) es troba constantment recolzant informes i guies per a que s'apliquen aquestes i així complir amb els requisits establerts, és a dir, promoure la parentalitat i marentalitat positiva.

És per això que, s'han realitzat alguns tallers cap aquesta direcció, amb una òptima finalitat, però que no acaben de posar en pràctica certs aspectes clau, com són els criteris, els objectius i els indicadors avaluatius, anteriorment explicats, que presenta aquest programa. A continuació, es realitzarà una comparació analítica del present programa a partir de tres programes d'educació parental i/o marental de distintes comarques autònomes, on darrere d'una exhaustiva recerca, son els que més s'aproximen al marc conceptual d'aquest programa.

1) “Vivir la adolescencia en familia” (2010):

Aquest programa s'ha aplicat en centres de dia i en Serveis Socials Municipals de Gran Canària. Té molt bona iniciativa, posant com a objectiu principal el promoure la convivència familiar en la transició de fills i/o filles en la pre-adolescència i adolescència. Ací ja trobem discrepàncies ja que, és més convenient abastar a tots els rangs d'edat entre els fills i/o filles pel simple fet de que contra abans se li transmeten els valors que

proporciona la parentalitat/marentalitat positiva, més prompte desenvoluparà un òptim autoconcepte i autoestima.

També s'ha de comentar que conté una duració massa extensa, concretament 4/5 mesos, on corre el risc de perdre la motivació dels i de les participants. A més, en "*Vivir la adolescència en familia*" utilitzen indicadors d'avaluació a través d'unes escales científiques, però sense preguntes obertes, on el/la participant no pot esplaiar-se i comentar allò que sent emocionalment, sense comptar la distància que provoquen aquests qüestionaris, res proper i familiar. A continuació es mostrarà una taula on s'arplega de manera més visual les diferències amb els criteris i objectius d'aquest programa:

	CRITERIS		
	DINÀMIC	GRUPAL	EQUITATIU
Programa: "Vivir la adolescència en familia"	X	X	

Font pròpia

Com es pot observar en l'anterior taula sí coincideixen en que els tallers són dinàmics i grupals, però no equitatius ja que no abasta a tota la població, sinó a sols aquelles persones que tenen fills i/o filles adolescents.

Programa: "Vivir la adolescència en familia"	OBJECTIUS
X	Establir vincles afectius càlids, protectors i estables per a que els i les menors es senten no sols acceptats sinó estimats/des.
	Garantir un entorn estructurat que servisca de guia i supervisió per a que els i les menors adquirisquen normes i valors.

X	Aplicar una estimulació i recolzament d'aprenentatge per fomentar la seua motivació i resiliència, a més del desenvolupament de les seues capacitats.
X	Potenciar la percepció dels i les menors de que son competents i actius/ves.
X	Proporcionar un espai segur on existisca una cohesió familiar, amb una comunicació plena d'estima i comprensió.
	Conèixer i identificar les pròpies emocions.
	Ser conscient de les mateixes en el moment present i identificar el pensament.
X	Actuar de manera coherent amb les emocions experimentades.
X	L'assertivitat, aplicar la CNV i l'empatia a un/a mateix i a les altres persones.
X	Auto-conèixer-se connectant amb les pròpies qualitats i potencial amb el fi d'eleva la pròpia autoestima.

Font pròpia

2) “Escuela madres y padres Yecla” (2015):

Aquest taller és una iniciativa per part del municipi de Yecla, Murcia, on presenta una visió molt altruista ja que, es totalment gratuïta i per a tot el món, no sols per a la gent que acudeix a Serveis Socials, ni que tinguen fills i/o filles d'una determinada edat. Però existeixen diferències amb el present projecte, en primer lloc no apareix, en el programa “Escuela madres y padres Yecla”, com s'avaluarà l'èxit dels continguts i les possibles modificacions a partir de les persones assistents, molt important per avaluar l'eficiència

dels continguts. A continuació es mostraran les comparacions dels criteris i objectius a mode més visual:

	CRITERIS		
	DINÀMIC	GRUPAL	EQUITATIU
Programa: “Escuela madres y padres Yecla”		X	X

Font pròpia

Programa: “Escuela madres y padres Yecla”	OBJECTIUS
	Establir vincles afectius càlids, protectors i estables per a que els i les menors es senten no sols acceptats sinó estimats/des.
X	Garantir un entorn estructurat que servisca de guia i supervisió per a que els i les menors adquirisquen normes i valors.
	Aplicar una estimulació i recolzament d’aprenentatge per fomentar la seua motivació i resiliència, a més del desenvolupament de les seues capacitats.
	Potenciar la percepció dels i les menors de que son competents i actius/ves.
X	Proporcionar un espai segur on existisca una cohesió familiar, amb una comunicació plena d’estima i comprensió.

X	Conèixer i identificar les pròpies emocions.
	Ser conscient de les mateixes en el moment present i identificar el pensament.
	Actuar de manera coherent amb les emocions experimentades.
X	L'assertivitat, aplicar la CNV i l'empatia a un/a mateix i a les altres persones.
X	Auto-conèixer-se connectant amb les pròpies qualitats i potencial amb el fi d'eleva la pròpia autoestima.

Font pròpia

3) “Parentalitat positiva” (2018):

Aquest programa es desenvolupa en Mallorca, el seu objectiu general és per l'adequat desenvolupament de la població infantil i adolescent. Per aquesta línia diríem que ens trobem amb un rang d'actuació obert, ja que és des de la infantesa fins a l'adolescència. Però en qüestió del camp on es va a actuar, s'observa que es realitzarà en centres de salut, on els i les menors es trobaran en seguiment sanitari, aleshores si que existeix un rang d'actuació tancat, a diferència del present programa.

El programa “Parentalitat positiva” de Mallorca, sí que compta amb uns indicadors d'avaluació, però molt escassos ja que, sols s'avalua l'assistència i al finalitzar una enquesta de satisfacció. A més, s'ha de comentar que aquest programa no treballa a nivell individual per a un autoconeixement emocional i per tant un desenvolupament personal, dels i de les progenitors/es, essencial per a reproduir unes habilitats parentals beneficiaries pels i per les menors.

A continuació es mostraran les comparacions dels criteris i objectius a mode més visual:

	CRITERIS		
	DINÀMIC	GRUPAL	EQUITATIU
Programa: “Parentalitat positiva”		X	

Font pròpia

Programa: “Parentalitat positiva”	OBJECTIUS
X	Establir vincles afectius càlids, protectors i estables per a que els i les menors es senten no sols acceptats sinó estimats/des.
X	Garantir un entorn estructurat que servisca de guia i supervisió per a que els i les menors adquirisquen normes i valors.
X	Aplicar una estimulació i recolzament d’aprenentatge per fomentar la seua motivació i resiliència, a més del desenvolupament de les seues capacitats.
	Potenciar la percepció dels i les menors de que son competents i actius/ves.
X	Proporcionar un espai segur on existisca una cohesió familiar, amb una comunicació plena d’estima i comprensió.
	Conèixer i identificar les pròpies emocions.

	Ser conscient de les mateixes en el moment present i identificar el pensament.
	Actuar de manera coherent amb les emocions experimentades.
	L'assertivitat, aplicar la CNV i l'empatia a un/a mateix i a les altres persones.
	Auto-conèixer-se connectant amb les pròpies qualitats i potencial amb el fi d'eleva la pròpia autoestima.

Font pròpia

- **Programa d'intervenció en parentalitat i marentalitat positiva**

Com s'observa a través dels tres programes analitzats en el punt anterior, cap compleix tots els requisits exposats i justificats pel seu valor. També s'ha de tenir en compte els distints objectius desplegats i demostrats per la seua importància, el motiu pel qual es vol realitzar de manera equitativa a tots els sectors poblacionals i la validesa que aporten tant els criteris d'aprenentatge com els indicadors avaluatius.

És per això, la importància que té el fet d'aplicar aquest programa en relació a la parentalitat i marentalitat positiva per la seua eficàcia i eficiència que comporta, amb el fi de cobrir les necessitats dels i de les menors i proporcionar un bon desenvolupament emocional, educatiu i social.

Tot i això, aquest programa seguirà una sèrie de sessions, a través d'una intervenció grupal pel desenvolupament de competències emocionals, educatives i parentals. Cal tenir en compte que, tots els punts exposats en els objectius a treballar en aquest programa no contenen activitats, no significant que s'obvien durant les sessions, es treballaran de manera verbal amb una intervenció grupal.

El programa es durà a terme a través de huit sessions mitjançant una intervenció grupal, no superant els deu membres per cada grup, per així crear un ambient familiar i més favorable per a la realització de dinàmiques i l'expressa d'emocions i sensacions al grup.

Cada intervenció grupal es realitzarà una vegada a la setmana, per a que es consolide l'après en les intervencions i es pose a la pràctica en el respectiu context familiar.

Es podrà posar a la pràctica el projecte en més d'una intervenció grupal, és a dir, organitzar distints grups en dies separats o hores distintes. Tot dependrà del nombre de famílies que es troben interessades i del pressupost que puguin oferir la institució i/o associació que vulga aplicar el projecte en el sector poblacional que atenen.

A continuació es mostrarà una taula on es podrà contemplar el contingut pràctic de cada sessió:

<u>Sessions del programa de parentalitat i maretalitat positiva en el desenvolupament dels i de les menors.</u>	
<u>Sessió</u>	<u>Contingut</u>
Sessió 1	<p>INTRODUCCIÓ. EXPECTATIVES DELS PROGENITORS/ES I/O TUTORS/ES. IMPORTÀNCIA DE L'AFECCIÓ SEGUR I ELS ESTILS EDUCATIUS.</p> <p>Què anem a aprendre? – A traves d'<u>activitats</u> com:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dinàmica de presentació (Annex 1) - Qüestionari previ (Annex 2) - Valoració personal (Annex 3)
Sessió 2	<p>GESTIÓ EMOCIONAL EN FIGURES EDUCATIVES</p> <p>Com gestionar les teues emocions – A traves d'<u>activitats</u> com:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestió emocional I (Annex 4) - L'olla exprés (Annex 5)
Sessió 3	<p>GESTIÓ EMOCIONAL EN FILLS I/O FILLES</p> <p>Com ajudar a que els fills i/o filles gestionen les seues pròpies emocions – A traves de l'<u>activitat</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gestió emocional II (Annex 6)
Sessió 4	<p>AUTOCONCEPTE: ACTUALITZACIÓ DEL POTENCIAL DE FIGURES EDUCATIVES</p> <p>Com sentir-nos bé i segurs com individus i figures educatives – A traves de l'<u>activitat</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'arbre de les virtuts (annex 7)

Sessió 5	AUTOCONCEPTE: ACTUALITZACIÓ DEL POTENCIAL DELS FILLS I/O FILLES Com aconseguir que els i les menors es senten bé i confien amb figures educatives i amb ells i elles mateix – A través d' <u>activitats</u> com: <ul style="list-style-type: none"> - L'efecte de les paraules (annex 8) - Vídeo de com són implantades les creences.
Sessió 6	ESCOLTA ACTIVA I EMPATIA Com escoltar i posar-nos en el lloc de l'altra persona per entendre'ns millor – A través d' <u>activitats</u> com: <ul style="list-style-type: none"> - Reconèixer les emocions en nosaltres i en els demés (Annex 9) - Vídeo empatia. - Escolta activa (Annex 10)
Sessió 7	ASSERTIVITAT: EXPRESSIÓ DE SENTIMENTS, OPINIÓNS I RESOLUCIÓ DE CONFLICTES EN LA FAMÍLIA. ALTERNATIVES AL CÀSTIG I ALABANCES. Com expressar-nos de manera positiva creant vincles segurs i poder arribar a acords en els nostres fills i/o filles – A través d' <u>activitats</u> com: <ul style="list-style-type: none"> - Targetes de l'assertivitat (Annex 11)
Sessió 8	AVALUACIÓ FINAL Què hem après i com ens hem sentit? – A través d' <u>activitats</u> com: <ul style="list-style-type: none"> - Qüestionari final (Annex 12) - Valoració projecte (Annex 13) - Valoració personal (Annex 14)

Font pròpia

Com bé s'observa en la taula anterior, apareixen dinàmiques per treballar l'objectiu plantejat en cada sessió, això no significa que sols es treballarà a través de les activitats exposades ja que, prèviament s'explicarà el contingut i es resoldran els dubtes oportuns. Les activitats indicades en la taula i explicades en els annexes són d'elaboració pròpia, algunes de les quals, la idea base s'ha inspirat en el llibre del Guerrero, Rafael. (2018). *Educación emocional y apego*. Ed. Libros cúpula. Barcelona, Espanya.

Com també, al inici de cada sessió, es realitzarà un resum de l'anterior setmana i una pressa de contacte, per realitzar un seguiment del treball realitzat individualment i les dificultats presentades.

Cal anomenar que durant la primera sessió es realitzarà el següent:

- Expressar les expectatives sobre el projecte que tenen les distintes figures educatives, per així saber les necessitats individuals i adaptar, si cal, les dinàmiques exposades en els annexes, de les quals s'aplicaran en les corresponents sessions.
- Esbrinar les expectatives individuals, també es proporcionarà una informació introductòria de tot el contingut de les posteriors sessions.
- Explicar la importància de l'afecció segur pel bon desenvolupament dels i de les menors
- Indicar els distints estils educatius que existeixen i fer èmfasis en l'estil democràtic, amb la finalitat de que cada membre participant s'identifique personalment en quin duu a terme.

Tota aquesta introducció, té la finalitat d'obrir pas a les següents sessions on es treballarà l'afecció segur i l'estil educatiu democràtic, per a que puguin adquirir o actualitzar les seues destreses parentals i/o marentals. Així com també finalitzar cada sessió amb un temps de relaxació per integrar tot l'après durant les sessions.

Els recursos necessaris per dur a terme el projecte son:

- Una sala àmplia amb cadires per fer intervenció grupal i realitzar dinàmiques.
- Un projector i ordinador per fer ús de material audiovisual.
- Tenir accés a realitzar les fotocòpies o impressions necessàries per a cada sessió.
- Cartolines per realitzar la dinàmica d'annex 7.
- Bolígraf i bloc de notes per a cada participant.
- Llapis i/o retoladors de colors.
- Gots de plàstic per realitzar la dinàmica d'annex 8.
- Aigua i sal per realitzar la dinàmica d'annex 8.

4- Conclusions

És de gran importància l'aplicació del present programa ja que, com bé anomenen Rodrigo, Máiquez i Martin (2010):

La incorporació de programes d'educació parental i marental, és un exponent clau de la capacitat d'innovació i la pro-activitat del servei, coherent amb les necessitats socials emergents de les famílies, afavorint la coordinació amb els demés serveis i potenciant els sistemes de qualitat municipals i/o provincials.

A més, també comenten que, l'educació parental i marental es troba dins de les polítiques d'igualtat ja que, el contingut dels programes educatius, deuen reflectir els rols de parella basats en la dignitat y el respecte mutu, rols de pare-mare basats en el principi de corresponsabilitat familiar, incloent figures parentals i marentals que cerquen conciliar la vida personal, familiar i laboral sense distinció de sexe, promovent la figura del pare i el creixent reconeixement de les seues responsabilitats, i afavorir l'educació no sexista dels fills i/o filles i la seua creixent participació activa en les decisions y en la vida de la família.

“És necessari potenciar una visió positiva de les famílies i emfatitzar la importància del rol parental i marental a la societat” (Kumpfer y Alvarado, 2003) amb els múltiples canvis socials existents. Per tant, és important que a nivell municipal i provincial, ja siga del sector públic i/o privat, es promoga una educació parental i marental. És a dir, que l'educació parental i marental s'agafe com a un recurs psicoeducatiu indispensable i efectiu per avançar en la universalització dels drets als serveis bàsics. Com bé ho demostra la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP) en la proposta per la configuració d'un model actualitzat de Serveis Socials Municipals.

També s'ha de tenir en compte que, durant la revisió dels tallers o programes d'educació positiva per a les figures educatives dels i de les menors existents, s'ha observat que son aplicats amb molt poca freqüència en la societat. A més, els existents no compleixen amb tots els objectius o indicacions aconsellades pels professionals que es dediquen i estudien el que realment és necessari pel bon desenvolupament dels i de les menors.

El present programa, s'ha creat amb uns criteris metodològics i un suport teòric clar i adequat, esbrinat amb anterioritat. És per això que cal portar-lo a terme i comprovar de manera pràctica la seua funcionalitat, a més de la gran importància que existeix en aplicar

programes de parentalitat i marentalitat positiva en l'actual societat, necessitada de recolzament parental i/o marental.

5- Bibliografía

Barudy, Jorge (2005), Familiaridad y competencias: el desafío de ser padres. En: Barudy, Jorge i Dantagnan, Metairie. *Los buenos tratos a la infancia. Parentalidad, apego y resiliencia*. Gedisa. Barcelona.

Barudy, Jorge; Dantagnana, Metairie (2010), *Los desafíos invisibles de ser madre o padre. Manual de evaluación de las competencias y la resiliencia parental*. Gedisa. Barcelona.

Concejalía de Política Social y la Concejalía de familia y mujer de Yecla. (2019). Escuela municipal de padres y madres. Recuperat en (23/03/20): <https://politicassocial.yecla.es/noticias/padresymadres/>

García Bacete, Francisco Juan; Vaquer Chiva, Antonio Vicente i Gomis Bru, Andrés (2010). *Intervención y mediación familiar*. Universitat Jaume I. Servei de Comunicació i Publicacions. Castelló, Espanya.

Gonzalez, Romina i Román, Yolanda (2012). *¿Quién te quiere a ti?*. España. Save the children.

Guerrero, Rafael. (2018). *Educación emocional y apego*. Ed. Libros cúpula. Barcelona, Espanya.

Kumpfer, Karol y Alvarado, Rose (2003). Family strengthening approaches for the prevention of youth problema a behaviors. *American psychologist*, 58 (6/7), 457-465.

Marshall B. Rosenberg. (2016). *Comunicación no violenta: Un lenguaje de vida*. 3ªedición. Ed. Acanto. Espanya.

Marshall B. Rosenberg. (2019). *Educar a los niños desde el corazón: Ser padres según la Comunicación*. Ed. Acanto. Espanya.

Martínez González, Raquel Amaya (2009). Programa-Guía para el desarrollo de Competencias Emocionales, Educativas y Parentales. Madrid: Ministerio de Sanidad y Política Social.

Martínez González, Raquel Amaya (2010): Informe La Orientación Educativa Familiar como Prestación Social Básica de Servicios Sociales para fomentar la Parentalidad Positiva. Oviedo.

Martínez Gonzalez, Raquel Amaya; Pérez Herrero, M^a del Henaar, y Rodríguez Ruiz, Beatriz, (2005). *Family-school-community partnership merging into social development*. Oviedo, SM Editorial Group.

Moreno, Maria Carmen i Palacios, Jesús (1994): Contexto familiar y desarrollo social. Contexto y desarrollo social (157-188). Madrid, Síntesis.

Muñoz Silva, Alicia (2005), “La familia como contexto de desarrollo Infantil. Dimensiones de análisis relevantes para la intervención educativa y social”. *Portularia*, 2, 147-163.

Muñoz Silva, Alicia (2005): La familia como contexto de desarrollo infantil. *Dimensiones de análisis relevantes para la intervención educativa y social*. Vol. v, N° 2-2005. Universidad de Huelva.

Núñez Jiménez, Catalina i Villalonga Mut, Tolo (2018). Taller de parentalidad positiva. Illes Balears. Recuperat en (23/03/20): <https://www.ibsalut.es/apmallorca/attachments/article/1805/taller-de-parentalidad-positiva-es.pdf>

Ortiz, Maria José i López, Felix (1999): El desarrollo del apego durante la infancia. En; ETXEBARRIA, LÓPEZ, Félix; Itziar; FUENTES Maria José i ORTIZ Maria Jesús (Coords.), *Desarrollo afectivo y social* (41-65). Madrid, Pirámide.

Phtiaka, Helena y Symeonidou, Simoni (2007). *Schools and families in partnerships: Looking into the future*. Nicosia: University of Cyprus.

Recomendación Rec (2006)19 del Comité de Ministros a los Estados Miembros sobre políticas de apoyo a la parentalidad positiva.

Rodrigo López, Mª José et. al. (2010): *Vivir la adolescència en família*. Programa de Apoyo Psicoeducativo para promover la convivència familiar. Recuperat en (25/03/20): https://www.mscbs.gob.es/ssi/familiasInfancia/parentalidadPos2010/docs/mjRodrigo_jcMartin.pdf

Rodrigo Lopez, Maria Jose; Máiquez Chaves, Maria Luisa; Martín Quintana, Juan Carlos (2010): Parentalidad positiva y políticas locales de apoyo a las familias. Orientaciones para favorecer el ejercicio de las responsabilidades parentales desde las corporaciones locales. Madrid: Federación Española de Municipios y Provincias (FEMP).

Recuperat en (23/03/20): <http://www.femp.es/files/566-922archivo/folleto%20parentalidad%201.pdf>

Rodrigo, María José i Palacios, Jesús (1998): Conceptos y dimensiones en el análisis evolutivo-educativo de la familia. En María José Rodrigo i Jesús Palacios (Coords.), Familia y desarrollo humano (45-70) Madrid, Alianza.

Sallés Sandra Cristina (2011). Las competencias parentales en la familia contemporánea: descripción, promoción y evaluación. *Educación Social* (49). Recuperat en (25/03/20): <https://core.ac.uk/download/pdf/39107518.pdf>

Sorribes, Susana i García, Francisco Juan (1996): Los estilos disciplinarios paternos. En Contextos de desarrollo psicológico y educación. (151-170) Granada, Aljibe.

Torío López, Susana; Peña Calvo, José Vicente i Rodríguez M.^a del Carmen (2008): Estilos educativos parentales, revisión bibliográfica y reformulación teòrica. Facultad de Ciencias de la Educación. Teor. educ. 20, 2008, pp. 151-178.. Universidad de Oviedo.

6- Annexes:

- **Annex 1:**

Nom: Dinàmica de presentació.

Temps estimat: 30 minuts.

Objectiu de la dinàmica: Estimular la participació i conèixer a totes les persones participants del grup.

Metodologia: Els i les participants es trobaran asseguts/des en cercle, començarà la ponent del grup (jo) i a través del llançament d'una pilota, de manera arbitrària, a algun company o companya, aquests/es aniran presentant-se, dient qui son, alguna activitat que els agrada i el nombre de fills i/o filles que tenen.

Material necessari: Una pilota.

- **Annex 2:**

Nom: Qüestionari previ

Temps estimat: 30 minuts.

Objectiu: Valorar i tenir una idea prèvia dels coneixements que es va a tractar durant el projecte, per així, si cal, adaptar-lo el més pròxim possible a les necessitats dels i de les participants.

Metodologia: Es respondran les següents preguntes:

Has sentit parlar de la parentalitat/marentalitat positiva? En cas afirmatiu s///abries definir-la?

Saps en què consisteix una gestió emocional? En cas afirmatiu la realitzes diàriament?
Com?

Coneixes el concepte de l'escolta activa? Creus que ho apliques amb els i/o teues
fills/es? I amb la teua parella?

Coneixies el concepte de l'assertivitat (solucionar un conflicte o dir alguna cosa a una
altra persona sense discutir o ferir els sentiments de l'altra persona)? Creus que ho
apliques amb els i/o teues fills/es? I amb la teua parella?

Coneixies el concepte de l'empatia (posar-se en el lloc de l'altra persona quan li passa
alguna cosa)? Creus que ho apliques amb els i/o teues fills/es? I amb la teua parella?

Creus que és adequat aplicar el càstig o alabar al teu fill/a? Perquè?

Material necessari: Bolígraf.

- **Annex 3:**

Nom: Reflexió personal

Temps estimat: 30 minuts.

Objectiu: Esbrinar quina valoració personal es realitza cada participant.

Metodologia: Respondre les següents preguntes:

Podries anomenar 5 qualitats pròpies?

-
-
-
-
-

Et consideres una bona mare/pare/figura educativa? Perquè?

Creus que comptes amb totes les habilitats necessàries per proporcionar una òptima educació als teus fills/es? Anomena algunes.

Material necessari: Un bolígraf.

- **Annex 4:**

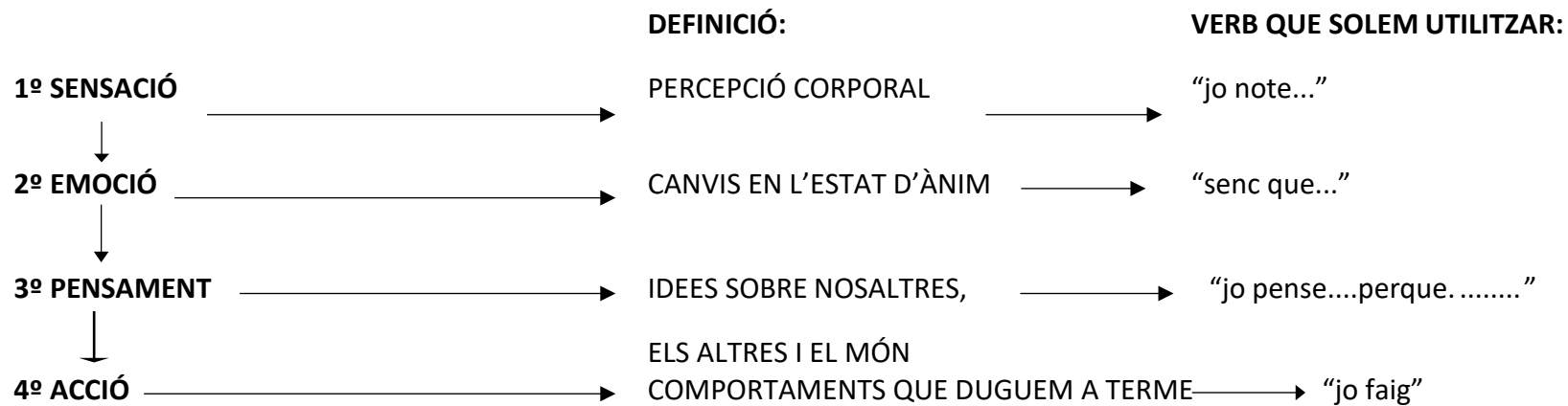
Nom: Gestió emocional

Temps estimat: 25 minuts per a l'activitat en parelles i 20 minuts per posar-ho en comú al grup.

Objectiu: Aconseguir ser conscients de les pròpies emocions, pensaments i accions per a realitzar una adequada gestió emocional.

Metodologia: La dinàmica es realitzarà per parelles per a que pensen en dues situacions, una on aparega una emoció més desagradable baix el seu paradigma i altra on hagen experimentat una emoció més agradable. Una vegada identificat els quatre punts explicats prèviament de les dues situacions per persona es posaran en comú en el grup, per compartir les experiències i comprovar que ho han entès per aplicar-ho a les seues vides corresponents.

Material necessari: Es repartirà la següent explicació per a que realitzen la pràctica:

- **Annex 5:**

Nom: L'Olla exprés

Temps estimat: 10/15 minuts per l'exercici de manera individual. Per a la posta en comú 15 minuts.

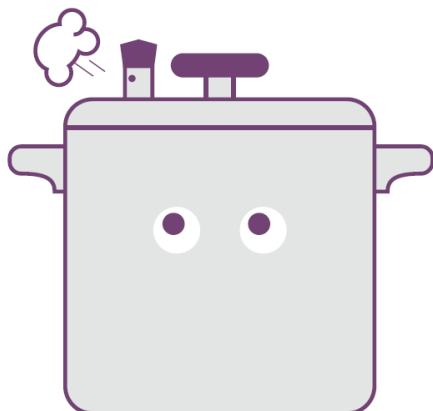
Objectiu: Esbrinar si són conscients o no dels propis recursos que compten, com de la seua espontaneïtat.

Metodologia: Aquesta dinàmica consistirà en assenyalar els recursos que s'utilitza a nivell individual per a contindre la pròpia impulsivitat en casos on aparega la emoció d'ira o el sentiment de ràbia.

Es treballarà de manera individual. Després d'una breu estona, es posarà en comú debatent si son oportunes o no els propis recursos i en cas negatiu adquirir nous.

Material necessari: Repartir el full amb l'activitat següent:

L'olla de vapor:

Els meus recursos de seguretat són:

1- _____

- 2- _____

- 3- _____

- **Annex 6:**

Nom: Gestió emocional II

Temps estimat: 25 minuts per treballar per parelles i 30 minuts per posar-ho en comú.

Objectiu: Facilitar als pares/mares i/o figures educatives pautes a partir d'una narrativa educativa per a que aquests i aquestes ho apliquen als i a les menors a càrrec.

Metodologia: Es realitzarà per parelles, on cada membre posarà a la pràctica una narrativa d'un dels casos facilitats. Una vegada finalitzades les narratives, es posarà en comú per comentar l'experiència i les possibles dificultats observades.

Material necessari: Repartir l'activitat següent:

Gestió emocional II

Casos:

- 1- Santi de 3 anys, es trobava passejant amb la seua mare quan, de repent, un gos comença a lladrar-li. Santi s'espanta i comença a plorar. La mare al veure la reacció del seu fill...
- 2- Claudia de 7 anys, es troba en la platja jugant amb son pare a fer un castell d'arena, de sobte un baló cau sobre el castell que amb molta delicadesa i il·lusió han construït, i Claudia comença a plorar. El pare veu la reacció de la seua filla i...

Com construiries la narrativa cap a Santi i/o Claudia? Recordeu d'anomenar els 4 punts explicats i l'opció d'exposar un exemple que t'haja passat relacionat amb l'emoció que experimenten Santi i/o Claudia, per normalitzar-la i que no es senten estranys.

- **Annex 7:**

Nom: L'arbre de les meues virtuts

Temps estimat: 30 minuts tasca individual i 30 minuts més per a la posta en comú.

Objectiu: Esbrinar qualsevol problema d'autoconcepte que es tinga i poder així, ajudar a actualitzar el seu potencial.

Metodologia: Aquesta dinàmica consistirà en reflexionar sobre les capacitats personals i el que es considere més important de la seua pròpia imatge, centrant-se en el més positiu.

Es realitzarà individualment i una vegada finalitzat es posarà en comú, deixant a terra cada cartolina i passant individualment per cada arbre exposat, per així treballar a nivell grupal i actualitzar el potencial, si cal, dels i de les participants a partir d'unes preguntes a manera de reflexió.

Material necessari: Repartir l'activitat serà la següent:

L'arbre de les meues virtuts!

En primer lloc realitza un llistat de tots els teus valors/qualitats personals positives, poden ser personals, socials, físiques, intel·lectuals... (ex: valentia, organització, saber escoltar, força, creativitat...)

- **Annex 8:**

Nom: L'efecte de les paraules

Temps estimat: 40 minuts.

Objectiu: Aquesta activitat té l'objectiu de que cada participant es done compte del poder que té el aplicar una comunicació no violenta als i a les menors a més de proporcionar missatges positius cap a la seua persona. Ja que, a causa dels missatges i les creences negatives, pròpies del nucli familiar, poden desconnectar-se, els i les menors, de la seua pròpia persona i no desenvolupar adequadament el seu potencial, les seues virtuts i els seus valors.

Metodologia: Consistirà en agafar cada participant un got de plàstic ple d'aigua i que a mesura que vagen dient paraules negatives, que expressen als seus fills i/o filles (com: "bobo/a" "tonto/a" "no serveixes per a estudiar" "vago/a"...) vagen soltant sal per a que observen com s'integra, sense poder separar-se de l'aigua una vegada dissolt. Al mateix temps, s'anirà explicant el poder d'aquestes.

Material necessari: Got de plàstic, aigua i sal.

- **Annex 9:**

Nom: Reconèixer les emocions en nosaltres i en els demés

Temps estimat: 15 minuts per treball individual i 10 minuts per a posta en comú.

Objectiu: Posar en pràctica la empatia, amb un exercici de reconèixer les emocions tant en nosaltres mateix com en els demés. A través d'unes reflexions.

Metodologia: Es treballarà de manera individual i una vegada realitzada es posarà en comú per treballar el que s'ha observat i experimentat, a més de la dificultat viscuda.

Material necessari: Repartir l'activitat és la següent:

És essencial poder reconèixer les emocions en nosaltres i en els demés, relacionar-nos bé i desfruitar de les relacions amb les demés persones i evitar conflictes tant amb elles com amb nosaltres mateix.

Exercici pràctic:

a) Descriu amb detall la situació en la que es trobava un familiar teu o amic/amiga: _____

b) Quina emoció o emocions estava sentint eixa persona?

c) Quins gestos realitzava i quines conductes feia?

d) I centrant-te amb tu, quines emocions vas sentir?

e) Quines sensacions vas notar?

f) Quins pensaments vas tindre?

g) Quines conductes vas realitzar?

h) El haver-te posat al lloc del teu/a familiar o amic/amiga i després en el teu, ha canviat la teva manera de veure i entendre el que va passar?, ha canviat la teva manera de sentir respecte al teu o teva familiar o amic/amiga?, de que t'has donat compte?

- **Annex 10:**

Nom: Escolta activa

Temps estimat: 20 minuts per a treballar per parelles i 15 minuts per posar-ho en comú.

Objectiu: Cada participant es done compte de les habilitats que posa en pràctica, o no, per així adquirir-les i desenvolupar-les. A més d'aplicar una adequada comunicació en el nucli familiar i que els i les menors es senguin persones actives dintre del context.

Metodologia: Aquesta activitat consisteix en posar en pràctica les habilitats explicades, a partir de l'annex anterior de manera introductòria, per realitzar una escolta activa, desenvolupar el nivell de comprensió i aplicar-ho en el context familiar.

Es treballarà per parelles, aplicant una habilitat en un cas propi com exemple. Una vegada realitzat es posarà en comú per observar les dificultats experimentades, així com les observacions que vulguen comentar.

Material necessari: La pròpia persona.

- **Annex 11:**

Nom: Targetes de l'assertivitat

Temps estimat: 45 minuts

Objectiu: Posar en pràctica l'assertivitat, amb les tècniques explicades anteriorment, per així que els i les participants actuen amb la millor versió d'ells i d'elles mateix com a pares/mares/figures educatives.

Metodologia: Es durà a terme a partir d'uns casos repartits a cada parella formada voluntàriament. Els casos es troben en unes targetes i cada parella llegirà el cas que li ha tocat i es posicionaran en els rols decidits prèviament. Una vegada realitzat un cas, es tornaran a repartir altres targetes, amb altres casos, per a que el membre de cada parella que no haja realitzat l'assertivitat, ho pose en pràctica.

Els casos exposats seran neutrals, per a que els i les participants apliquen la millor tècnica assertiva que s'adapte a les seues destreses parentals i marentals i així poder actuar amb la millor versió personal.

Quan totes les parelles hagen practicat l'assertivitat, s'exposarà en el grup les dificultats experimentades, per adquirir o desenvolupar les habilitats assertives amb ajuda dels exemples dels altres companys i companyes.

Material necessari: Targetes amb exemples de casos.

- **Annex 12:**

Nom: Qüestionari final

Temps estimat: 15 minuts

Objectiu: Esbrinar si s'han cobert les necessitats i expectatives dels i de les participants.

Metodologia: Respondre a les qüestions següents:

- **Annex 13:**

Nom: Valoració personal

Temps estimat: 15 minuts

Objectiu: Esbrinar quina valoració personal realitza cada participant als tallers per possibles modificacions futures.

Metodologia: Respondre a les següents preguntes:

Quan vaig arribar al grup, em vaig sentir...

I pensava que...

Vindre al grup ha sigut... perquè...

Els dos tallers que més m'han agradat han sigut...

Observacions:

Podries anomenar 5 qualitats pròpies?

-
-
-
-
-

Et consideres una bona mare/pare/figura educativa? Perquè?

Creus que comptes amb totes les habilitats necessàries per proporcionar una òptima educació als teus fills/es? Anomena algunes.

Material necessari: Repartir l'activitat anterior anomenada.